

Goedenavond, dank dat u mij het woord geeft op deze insprekavond. Ik ben Corien Heemstra, huisarts in Veldhoven. Dit ben ik in mijn spreekkamer, waar ik dagelijks de gevolgen van overgewicht wat probeer te verzachten. Ik zeg verzachten, want als men bij mij komt is het meestal al te laat. Dan hebben mensen al suikerziekte, slaapapneu's of knieartrose. Dan komen ze al niet meer vooruit, niet omdat ze daarvoor kiezen, maar omdat ze niet meer kunnen. U heeft eerder gehoord dat kinderen met overgewicht gemiddeld veel eerder doodgaan. Voordat het zover is, zie ik ze dus. Dan is het leven een stuk minder leuk, en kost het de gemeenschap bakken met geld.

Dit is mijn praktijkondersteuner. Die helpt me bij de zorg voor chronische patienten. Diabetes, hart & vaatziekten, astma. Dat heeft allemaal in meerdere of mindere mate te maken met overgewicht. Dat gewicht komt bij elk consult ter sprake, en gezamenlijk worden er pogingen gedaan om het te verminderen. Dat lukt niet zo goed, wat ook wel blijkt uit de 12.000 maagverkleiningen die jaarlijks in Nederland plaatsvinden. Die 12.000 mensen hebben daarvoor echt al álles geprobeerd, want dat is een vereiste om voor de ingreep in aanmerking te komen. Waarom lukt het niet goed? Dat komt omdat de basis voor overgewicht al gelegd wordt in je jeugd. Aan de ene kant zijn gewoontes die je in je jeugd ontwikkelt erg moeilijk af te leren als je ouder wordt. Maar er zijn ook biologische processen : In je jeugd worden de vetcellen aangemaakt die je verder je hele leven bij je draagt. In je jeugd worden de regelsystemen ingesteld om je gewicht constant te houden – als je dan te zwaar bent, ziet je lichaam dat als je normale gewicht en zet alles in om het rond die koers te houden. Daar kan je wil niet of nauwelijks tegenop. Hier wil ik dus een hardnekkig misverstand ontkrachten: dat je zelf zou kiezen voor je vetrollen en onderkinnen. Je kunt niet volhouden dat dik zijn je eigen keus is als 50% van de volwassenen overgewicht heeft.

Zo kom ik op Amos Tversky en Daniel Kahneman. Deze heren hebben onderzoek gedaan naar hoe het komt dat mensen stelselmatig onlogische keuzes maken. Daar hebben ze de Nobelprijs voor gekregen. Niet de Nobelprijs voor Fysiologie of Geneeskunde, maar die voor Economie. Want uit hun werk kun je afleiden hoe vrij de vrije keus is. Hoe je mensen zaken kunt laten kopen die ze niet nodig hebben, niet willen, of zelfs die slecht voor ze zijn. Deze kennis wordt door ketens als KFC en Domino's gretig gebruikt. Want reken maar, dat zij ook gezien hebben dat locatie Heikant/Zoom ongeveer OP het fietspad van pubers ligt, die hongerig uit school komen en dan geen weerstand kunnen bieden aan de geur van pizza of kipburger. Dat is het hele verdienmodel. Maar KFC en Domino's hebben geen last van de extra vetcellen die door hun frituurolie worden aangemaakt, de adipostaat die door hun koolhydraten nog een standje hoger wordt gezet. En de gewoonte die wordt ingezet? Daar hebben ze alleen maar voordeel van.

De pubers krijgen er wel last van, maar pas als ze ouder zijn. En wij, van de zorg, dweilen maar door. En de gemeenschap betaalt maar.

Maar jullie, als gemeente, kunnen er nú wat aan doen: namelijk het voorkomen van de vestiging van KFC en Domino's.

Ik, als dweil, wil jullie met klem vragen de kraan niet nóg verder open te zetten. Dank u wel.